

Probiotier och orala hälsan

Professor, overlege (og tannlege) Jukka H. Meurman fra Helsingfors gav oss et engasjert og spennende innblikk i den betydning probiotier kan ha innen odontologi og oral medisin. Probiotier er definert som bakterier med helsebringende egenskaper, og konseptet «gode bakterier» ble introdusert av Eli Metchnikoff i 1907. Ulike laktobakterier er tillagt slike egenskaper, og Metchnikoff hevdet at inntak av *Lactobacillus* i yoghurt kunne forklare de russiske bønders usedvanlig lange levetid.

Tilførsel av probiotier er i første rekke assosiert med behandling eller forebygging av intestinale problemer som antibiotikainduisert diaré og «turistdiaré» og sykdommer som Crohns sykdom og ulcerøs kolitt. Probiotier er også foreslått å ha effekt via immunologiske mekanismer på kreft og høyt blodtrykk, samt å redusere mottageligheten for infeksjoner ved å øke produksjonen av immunglobuliner.

Forskergruppen rundt Meurman har interessert seg for probiotiers betydning i sammenheng med oral helse. Ved at det benyttes laktobakterier, har man vært nøye på sikkerhetsaspektet ved de anvendte stammene; de skal ikke fermentere sukker (kariesrisiko) eller kunne ødelegge strukturer i basalmembranen (inflammasjonsrisiko). En helt ren tannoverflate er dekket med

En entusiastisk Jukka H. Meurman i diskusjon med tannlege Vibeke Kjærheim etter foredraget.

bakterier etter to timer, og etter 24 timer er det etablert en biofilm. Probiotier kan påvirke den initiale kolonialiseringen av bakterier på tannoverflaten, men det er fortsatt uklart om selve biofilmdannelsen kan påvirkes ut over dette. For å få en slik effekt må man ha regelmessig tilførsel av probiotier, for det har ikke vært mulig å etablere en bestående kultur av probiotier i munnhulen. Det er også vist eksperimentelt at noen probiotier kan drepe eller hemme veksten av orale patogene bakterier som *Porphyromonas gingivalis* som er satt i forbindelse med utviklingen av periodontitt. En intervensjon-

studie med barnehagebarn i Finland, hvor én gruppe fikk melk tilsatt probiotier og én gruppe melk uten, viste at «probiotgruppen» hadde færre episoder med respiratorisk sykdom og lavere kariesforekomst. En forklaring på det siste var at probiotier hemmer *Streptococcus mutans*. En studie blant eldre viste at probiotier reduserte mengden oral candida. Andre områder hvor probiotier kan ha gunstig effekt er dårlig ånde (reduserer mengden svovelproduserende bakterier),

xerostomi, «burning mouth» og orale manifestasjoner av hudsykdommer og generelle lidelser ved å påvirke immunforsvaret.

Interesserte kan også konsultere oversiktsartikkelen: Meurman JH. Probiotics: do they have a role in oral medicine and dentistry? Eur J Oral Sci 2005; 113: 188–196.

Tekst og foto: Jon E. Dahl